

ТРУДОВЕ ПРАВО

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Для всіх (окрім 081 Право)
Спеціальність	Для всіх (окрім 081 Право)
Освітня програма	Усі освітньо-професійні програми (окрім 081 Право)
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	3 курс, осінній або весняний семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити / 60 годин Лекції-6 год., семінарські-2 год.; самостійна робота-52 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/ДКР
Розклад занять	rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Ст.викладач Тихонюк Ольга Володимирівна, Olga_Tykhonyuk@ukr.net
Розміщення курсу	Classroom (платформа «Сікорський»)

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Трудове право регулює суспільні відносини, які виникають у сфері праці; визначає підстави та порядок виникнення, зміни, припинення, призупинення права особи на працю; служить ефективною гарантією особі при захисті та реалізації її права на працю.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатності розуміти і використовувати норми трудового права у повсякденному житті і професійній діяльності.

Компетентності, які опанують студенти після засвоєння курсу

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти *знатимуть* більше про правове регулювання зайнятості, працевлаштування і звільнення з роботи, робочого часу і часу відпочинку, забезпечення дисципліни праці, дисциплінарної та матеріальної відповідальності; юридичний механізм та юридичні і не юридичні засоби захисту і забезпечення трудових прав суб'єктів трудових відносин; основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері праці; *розумітимуть* соціальну природу трудових відносин та їх правове регулювання; *вмітимуть* складати та заповнювати відповідні документи, пов'язані з реалізацією конституційного права на працю; *навчатися* працювати з нормативно-правовими актами в галузі трудового законодавства, судової практики, порівнювати і аналізувати норми трудового законодавства та *зможуть* використовувати набуті практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій у майбутній професійній діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни студент повинен мати загальні знання в межах шкільної програми з навчальної дисципліни «Правознавство» («Основи правознавства»).

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Право на працю

Тема 1. Праця. Трудові відносини

Праця людини, право на працю, ставлення людини до праці. Предмет, методи трудового права. Джерела трудового права. Принципи трудового права. Суб'єкти трудового права. Трудові відносини та відносини, тісно пов'язані з трудовими. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану.

Розділ 2. Реалізація та захист права на працю

Тема 2. Зайнятість і працевлаштування

Правове регулювання зайнятості населення. Поняття безробіття. Реєстрація і ведення обліку громадян, які шукають роботу та безробітних. Заходи щодо сприяння зайнятості населення. Підходяща робота. Соціальна підтримка безробітних.

Тема 3. Трудовий договір

Трудовий договір: поняття, види, форма, зміст. Відмінність трудового договору від цивільно-правового договору. Контракт як особливий вид трудового договору. Випробування при прийнятті на роботу: порядок встановлення, тривалість та правові наслідки. Робота за сумісництвом, суміщення професій (посад): порівняльна характеристика. Переведення, переміщення працівника: порівняльна характеристика.

Тема 4. Призупинення та припинення трудового договору

Призупинення дії трудового договору. Відсторонення працівника від роботи. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору. Порядок звільнення з роботи.

Тема 5. Робочий час

Поняття робочого часу і його види. Нормативи робочого часу (робочий день, робоча зміна, робочий тиждень). Поняття режиму робочого часу. Надурочні роботи і ненормований робочий день. Чергування.

Тема 6. Час відпочинку

Поняття, види часу відпочинку. Відпустка: поняття, види відпусток. Тривалість, порядок та умови надання щорічних відпусток. Відкликання з відпустки. Перенесення щорічної відпустки. Грошова компенсація за невикористану відпустку.

Тема 7. Трудова дисципліна. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність

Поняття трудової дисципліни та внутрішнього трудового розпорядку. Заохочення за успіхи в роботі. Дисциплінарна відповідальність. Дисциплінарні проступки за трудовим законодавством України. Стягнення за порушення трудової дисципліни. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Матеріальна відповідальність: поняття, види. Матеріальна відповідальність працівника. Матеріальна відповідальність роботодавця.

Тема 8. Охорона праці

Поняття охорони праці. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з техніки безпеки. Види інструктажів. Порядок розслідування і обліку нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, професійних захворювань, виробничих аварій. Трудове законодавство про охорону праці осіб зі зниженою працездатністю.

Тема 9. Трудові спори

Поняття, причини виникнення та порядок розв'язання трудових спорів. Індивідуальні трудові спори: правова характеристика. Самозахист у трудових відносинах. Колективні трудові спори: правова характеристика. Медіація як альтернативний спосіб врегулювання трудових спорів. Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору.

4. Навчальні матеріали та ресурси

I. Базова література (до усіх тем):

1. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О.М. Ярошенко). Харків. Видавництво 2022. 376 с.; [Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf \(mon.gov.ua\)](https://mon.gov.ua/Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf)
2. Трудове право України: підручник / С.В. Венедіктов. Київ. «Видавництво Людмила». 2021. 216 с. URL: https://www.academia.edu/48994898/Трудове_право_України_підручник
3. Соціально-трудова права і виклики цифровізації: монографія / кол. авт.; за ред. Я.В. Сімутіної, М.М. Шумила. Київ: Ніка-Центр, 2023. 348 с
4. Трудове право України: підручник / [В. І. Щербина, А. М. Соцький]; Міжнар. гуманітар. ун-т. Чернівці : Технодрук, 2021. 551 с.
5. Трудове право України: Навч.посібн. О.Г. Боднарчук, К.М. Васьківська, П.Р. Левчук. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 572 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ» ; т. 89).

II. Допоміжна література:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#top>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників: Закон України від 12.05.2022;
4. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012. [Про зайнятість населення | від 05.07.2012 № 5067-VI \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-VI)
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин: Закон України від 01.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-ix#Text>
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом: Закон України від 18.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2421-20#n6>
7. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. (Додаток до № 50). Ст. 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#top>
8. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного суду України від 06.11.1992 № 9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92>
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії порушенню прав у сфері праці: Закон України від 16.11. 2022. [Про внесення змін до деяких ... | від 16.11.2022 № 2759-IX \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-IX)
10. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005. [Про забезпечення рівних прав... | від 08.09.2005 № 2866-IV \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-IV)
11. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996. [Про рекламу | від 03.07.1996 № 270/96-ВР \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-ВР)
12. Порядок про накладення штрафів за порушення вимог до реклами послуг із працевлаштування: Постанова Кабінету Міністрів України № 863 від 05.08.2022. [Про затвердження Порядку сплати ... | від 05.08.2022 № 863 \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/863/2022)
13. Тихонюк О.В. Чергування як різновид робочого часу. *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» Політологія. Соціологія. Право*. 2016. № 3/4 (31/32). С. 221-225. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/25066>
14. Ольга Тихонюк. Щодо залучення працівників до чергувань. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 4. Р. 62-65. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30069>
15. Тихонюк О.В. Щодо порушень трудових прав громадян. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 158-162. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30084>
16. Тихонюк О.В. Щодо залучення певних категорій осіб до соціальних робіт. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, VII(32), Issue: 192, 2019 Feb*. Р. 47-51. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30082>
17. Тихонюк О.В. Щодо права на індивідуальний трудовий страйк. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 4. С. 84-87. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30071>
18. Тихонюк О.В. Індивідуальний трудовий страйк чи самозахист? *Юридичний бюлетень*. 2019. № 9. С. 129-138. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30083>

19. Тихонюк О.В. Індивідуальний трудовий страйк & самозахист: деякі проблемні аспекти. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. № 2. С. 193-199. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30066>

20. Тихонюк О.В. Щодо розуміння індивідуального самозахисту у трудових відносинах. *Науково-виробничий журнал «Держава та регіони. Серія: Право»*, № 1 (67), Том 2, 2020, с. 53-58. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.1-2.8>

21. Тихонюк О.В. Щодо розуміння самозахисту в умовах дистанційної роботи на період карантину. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5, 2020, с. 107-112. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-5/24>

22. Тихонюк О.В. Щодо згоди на виконання додаткової роботи та права на вільний вибір праці. *Юридичний науковий електронний журнал*, № 7, 2021, с. 127-130. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/31>

23. Тихонюк О.В. Індивідуальний трудовий спір як різновид самозахисту працівника у трудових відносинах. *Нове українське право*, № 4, 2021, с. 164-175. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.25>

24. Специфіка прав працівників у період воєнного стану. Полукаров Ю.О., Мітюк Л.О., Качинська Н.Ф., Лановенко А.В. *Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітнім Дням цивільної оборони та охорони праці (Полтава, 28 квіт. 2022 р.)* / під ред.: В.П. Титаренко, О.В. Кудря. Полтава : ПНПУ, 2022. С. 153-156. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48046>

III. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: <http://kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/>

4. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України: <http://www.minjust.gov.ua>

5. Офіційний веб-сайт Верховного Суду : <https://supreme.court.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua/content/dp-informaciynoobchislyvalniy-centr.html>

7. Офіційний веб-сайт Державної служби зайнятості: <http://www.dcz.gov.ua>

8. Єдиний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальна дисципліна передбачає проведення наступних навчальних занять: 3 лекції, 1 семінарське (практичне) заняття.

На **лекціях** застосовуються нові технології навчання, зокрема, мультимедійні електронні засоби (презентації); а також можливі лекції-дискусії з метою активізації навчального процесу. В тому числі, лекції можуть проходити у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання здобувачам щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання або стосовно матеріалу з попередніх тем.

Практичне (семінарське) заняття проводиться у форматі опитування для ефективного повторення попереднього матеріалу, а також колективної дискусії щодо проблемних питань, які розглядалися на лекціях.

У процесі викладання навчальної дисципліни можуть застосовуватись методи «мозкового штурму», кейс-метод, які допомагають покращити результативність і засвоєння матеріалу, допомагають навчити висловлювати свою думку, обґрунтовувати та аргументувати її.

6. Самостійна робота студента (СРС)

Самостійна робота студентів полягає у виробленні навичок опрацювання нормативно-правових актів, спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння навчальної дисципліни під час підготовки до аудиторних занять, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення і відтворення одержаної інформації.

У період між лекціями та практичним (семінарським) заняттям студенти опрацювають рекомендований матеріал для самостійної роботи та навчально-методичну літературу, а також виконують ДКР.

Видами самостійної роботи студента є: **підготовка до семінарського (практичного) заняття (опрацювання теоретичних питань до теми заняття), вирішення задач (кейсів), складання проектів документів (практична складова семінарського (практичного) заняття, виконуються і завантажуються в Класрум на перевірку до початку заліково-екзаменаційної сесії), виконання ДКР**, на що відводиться 52 години.

Роботи, які здаються з недотриманням вимог академічної доброчесності, **не оцінюються**.

Відповідно до навчальних планів факультетів (інститутів) студенти **заочної** форми навчання виконують *Домашню контрольну роботу* (виконана робота завантажується в Класрум на перевірку не пізніше як за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії).

Домашня контрольна робота (ДКР): складається з трьох варіантів, кожен з яких має 3 завдання різного ступеня складності. Виконання ДКР має на меті навчити студента самостійно використовувати знання, отримані з навчальної літератури, з аналізу нормативно-правових актів і застосовувати норми права під час вирішення конкретного трудового спору та більш глибоко вивчити основні теми курсу. Під час розв'язання задач студент повинен не лише з'ясувати її умови, а і уміти сформулювати питання, на які слід дати відповіді з посиланням на відповідні нормативні акти (конкретні статті, пункти чинних нормативних документів). Відповідь має бути конкретною, логічно побудованою та юридично грамотною. При цьому необхідно не тільки вказати на можливі порушення чинного трудового законодавства, а й визначити наслідки такого порушення і способи захисту порушених прав.

Контрольні роботи виконуються за одним з наступних варіантів:

- 1) **Варіант № 1** (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25 ...)
- 2) **Варіант № 2** (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26 ...)
- 3) **Варіант № 3** (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 3, 6, 9, 12, 15, 18, 24, 27...)

Зміна варіантів не допускається. Роботи, що не відповідають вказаним варіантам, рецензуванню не підлягають та не оцінюватимуться.

Текст ДКР набирається на комп'ютері (Times New Roman, 14 розмір шрифту, міжрядковий інтервал 1,5, формат А4; текст вирівнюється по ширині, відступи тексту зверху, знизу, від лівого та правого краю – 20 мм) або виконується власноруч розбірливим почерком.

На Титульній сторінці вказується: 1) найменування закладу вищої освіти, факультету та кафедри, де виконується робота, 2) варіант ДКР згідно прізвища студента у журналі академічної групи, 3) ПІБ студента, номер академічної групи, 4) ПІБ викладача, який перевірятиме роботу, його посада, науковий ступінь, вчене звання, 5) дата виконання роботи (число, місяць, рік).

На останній сторінці ДКР зазначається список використаних джерел, а також підпис виконавця.

Приблизний зміст завдань для *Домашньої Контрольної Роботи* наведено у **Додатку Б** до Силабусу.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Форми роботи

Навчальні заняття з дисципліни «Трудове право» проводяться у формі лекційних та семінарських (практичних) занять. Також можливе винесення окремих питань (завдань) на самостійне опрацювання.

На лекціях дається матеріал для опрацювання та конспектування. Визначаються сучасний стан та основні проблеми правового регулювання різних інститутів трудового права. Акцентується увага на питаннях, які потребують більш детального та самостійного опрацювання. Лекції можуть проходити у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального

матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання або матеріал попередніх тем.

Практичне (семінарське) заняття проводиться у форматі опитування для ефективного повторення попереднього матеріалу, а також колективної дискусії щодо проблемних питань, які розглядалися на лекціях. Також можливе опрацювання деяких питань у формі **розв'язування задач (кейсів з описом життєвої ситуації)** з подальшим заслуховуванням варіантів вирішення. При цьому студенти мають не просто розмірковувати, а посилатися в своїх твердженнях на норми чинного законодавства. Необхідно надати відповіді на всі питання, які поставлені в задачі.

Для підготовки до практичного (семінарського) заняття необхідно використовувати лекційні нотатки, рекомендовану літературу та чинне законодавство України з відповідної теми.

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти будуть присутніми на заняттях.

Практичне (семінарське) заняття студентам рекомендується обов'язково відвідати, бо остаточний рейтинговий бал залежить у тому числі і від результатів роботи на цьому занятті. Активна участь студента на практичному (семінарському) занятті є бажаною

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Виконане завдання з пропущеного контрольного заходу студент завантажує у своєму особистому кабінеті на перевірку у Класрумі.

Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються.

Правила поведінки на заняттях

Очікується активна участь студента на заняттях.

На заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням.

На семінарському (практичному) занятті студент може використовувати підготовлені ним письмові нотатки (тези відповіді) з питань теми заняття (або передбачених завданням), але під час самої відповіді студентові бажано висловлюватися «своїми словами».

Якщо заняття відбувається в дистанційному режимі (з використанням платформ Zoom, Google Meet тощо), під час відповіді студенти **обов'язково** повинні вмикати відеозв'язок.

Організаторами занять в дистанційному режимі можуть бути і студенти, і викладач: на кожне заняття на пошту викладача, академічної групи (або в Telegram) надсилається щоразу новий лінк або заняття проводяться за постійним посиланням (лінком).

№ з/п	Заохочувальні бали
1	Участь у конференції з публікацією тез або публікація наукової статті у фаховому виданні (5 балів - тези; 10 балів - стаття)
2	Участь у роботі проблемного гуртка (5 балів)

При цьому, відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали оцінювання.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: реалізується у формі опитування, експрес-опитування (або виконання завдань тест-контролів), виступ на семінарському (практичному) занятті; контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом (задачі, кейси, складання документів), ДКР.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- 1) Виступ з основного питання (надання відповіді на конкретне теоретичне питання або пояснення ходу розв'язання задачі, кейсу)
- 2) Участь у дискусіях
- 3) Доповнення, запитання до того, хто відповідає
- 4) Самостійне опрацювання тем
- 5) Активність під час обговорення питань

Календарний контроль: не передбачено

Семестровий контроль: залік (проводиться на окремому занятті, що не є семінарським/практичним)

Умови допуску до семестрового контролю: відсутність заборгованостей у студентів з дисципліни, а також виконання домашньої контрольної роботи (ДКР).

Система оцінювання

№ з.п.	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Домашня контрольна робота	35	0-11,5 за кожне завдання	1	35
2.	Робота на занятті: відповіді (виступи) + вирішення задач, ситуаційних вправ (кейсів)	5	0-5	1	5
3.	Складання документів	10	0-2	5	10
4.	Залікова тестова контрольна робота	50	1 бал*50 завдань	1	50
	Всього				100

Домашня контрольна робота, максимальний бал: 35 (0-11,5 балів за кожне завдання), складається з трьох варіантів, кожен з яких має 3 завдання різного ступеня складності: **0 балів** (відповідь не містить посилання на відповідний нормативно-правовий акт і має грубі помилки (відсутня логіка відповіді на завдання) або відповідь на завдання відсутня); **11,5 – 23,5 балів** (вирішення задачі з грубими помилками або вирішення задачі без обґрунтування); **24 – 31,5 балів** (відповідь на задачу має незначні неточності, але на логіку відповіді це суттєво не впливає); **32 -35 балів** (студент повністю правильно виконав завдання, задача має обґрунтовану відповідь з посиланням на чинне законодавство про працю).

Складання документів:

0 балів, «не зараховано» (студент допустив помилки при складанні документів);

2 бали, «зараховано» (виконане завдання не має зауважень від викладача)

Робота на семінарському (практичному) занятті:

1) активна участь у проведенні заняття, надання повної і аргументованої, логічно викладеної і цікавої доповіді, відповіді; висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильно вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших студентів — **5 балів**;

2) активна участь у проведенні заняття, надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі або вдале доповнення відповіді співрозмовника — **4 бала**;

3) студент плутається в юридичній термінології та не може відповісти на уточнюючі запитання через недостатнє опрацювання матеріалу і при цьому сама відповідь студента потребує суттєвих доповнень викладачем або одногрупниками – **3 бала**;

4) надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування — **2 бала**;

5) відповідь не по суті; вкрай обмежена відповідь або студент дав правильну відповідь на питання (або правильно вирішив задачу), але активної участі в занятті не приймав – **1 бал**;

6) студент не може дати чітку відповідь на питання (або не може розв'язати задачу) – **0 балів**

Залікова тестова контрольна робота складається з 50 завдань. Ваговий бал кожного завдання 1 бал, кількість балів залежить від кількості наданих правильних відповідей на завдання тесту. Відповідь на тестове завдання може мати як одну вірну відповідь, так і декілька (в такому разі відповідь вважатиметься правильною за умови наданих усіх правильних варіантів з запропонованих); максимальний бал, який може отримати студент, виконуючи залікову тестову контрольну роботу – 50 балів (кількість балів залежить від кількості наданих студентом правильних відповідей на завдання тесту). При проходженні тестування викладач встановлює часові рамки виконання роботи, наприклад, 60 хвилин

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Готуючись до семінарського (практичного) заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень, необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем.

Звернути увагу!

Якщо **лекційне заняття** припадає на офіційний святковий (неробочий) день, матеріал виноситься на самостійне опрацювання (викладач розміщує конспект лекції в Класрумі та в Telegram групи).

Якщо **семінарське (практичне) заняття** припадає на офіційний святковий (неробочий) день, студентам необхідно виконати тестове завдання відповідно до теми заняття до визначеної викладачем дати (дедлайн). Завдання розміщується на платформі «Сікорський» (Classroom) та в Telegram групи.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне та асинхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується сервіс відеоконференцій Zoom, Google Meet, система підтримки навчального процесу «Електронний Кампус КПІ імені Ігоря Сікорського», платформа «Сікорський» (Classroom) та месенджер Telegram, за допомогою яких:

- 1) спрощується створення, поширення і класифікація завдань безпаперовим шляхом;
- 2) спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- 3) здійснюється надання зворотнього зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- 4) оцінюються навчальні завдання студентів;
- 5) ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Поза аудиторні заняття

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, роботі проблемного гуртка.

Інклюзивне навчання

Допускається

Орієнтовний перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (залік), наведено у **Додатку А** до Силабусу.

Орієнтовний зміст завдань для Домашньої Контрольної Роботи наведено у **Додатку Б** до Силабусу.

Робочу програму навчальної дисципліни (Силабус):

Складено ст. викладачем кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Тихонюк О.В.

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського і адміністративного права (протокол № 12 від 27.05.2024)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 8 від 20.06.2024).

Орієнтовний перелік питань на залік

1. В чому полягає особливість *предмету* трудового права України?
2. В чому полягає специфіка *методу* трудового права України?
3. Визначте поняття *джерел* трудового права та назвіть основні підстави для їх класифікації
4. Яке значення для правового регулювання праці мають чинні Конституція України та Кодекс законів про працю України?
5. Які основні принципи трудового права України ви знаєте? Назвіть ознаки таких принципів трудового права, як «*принцип свободи праці*» та «*принцип стабільності трудових відносин*» відповідно до чинного законодавства про працю України
6. Назвіть основні ознаки трудових відносин; підстави виникнення трудових відносин
7. Поясніть, в чому полягає особливість трудових відносин в умовах воєнного стану?
8. Охарактеризуйте відносини, тісно пов'язані з трудовими
9. Охарактеризуйте суб'єктів трудового права. У чому полягає відмінність між «*працівником*» і «*робітником*»?
10. Поясніть, що таке «*домашня (хатня) праця*» і хто такі «*домашні працівники*» відповідно до чинного законодавства про працю України
11. Визначте *ознаки* трудового договору за такими показниками: 1) рівень, на якому укладають договір; 2) сторони договору; 3) зміст договору; 4) форма договору; 5) строк дії договору
12. Відповідно до чинного законодавства про працю охарактеризувати існуючі *види* трудового договору
13. Визначте, у чому полягає відмінність між *трудовим договором* і *трудовим контрактом*?
14. Розкрийте зміст трудового договору
15. У чому полягає сутність *випробування* при прийомі на роботу? Назвіть строки випробування. Особливості встановлення випробування на період воєнного стану
16. У чому полягає відмінність між «*переведенням працівника*» і «*переміщенням працівника*»?
17. У чому полягає відмінність між «*тимчасовим переведенням у разі виробничої необхідності*» і «*тимчасовим переведенням у разі простою в роботі*»?
18. У чому полягає відмінність між «*роботою за сумісництвом*» і «*суміщенням професій (посад)*»?
19. Назвіть основні *підстави припинення* трудового договору; умови правомірності розірвання трудового договору
20. Назвіть *основні* і *додаткові* підстави припинення трудового договору з ініціативи роботодавця
21. У чому полягає відмінність між «*звільненням за власним бажанням*» і «*звільненням за угодою сторін*»?
22. Визначте підстави припинення трудового договору з ініціативи працівника
23. Які треті особи можуть бути ініціаторами припинення трудового договору?
24. У чому полягає відмінність між «*прогулом*» і «*вимушеним прогулом*»?
25. У чому полягає відмінність між «*відстороненням від роботи*» і «*звільненням з роботи*»?
26. Що собою представляють *відомості про трудову діяльність працівника*?
27. Що собою представляє *призупинення трудового договору*, за яких обставин воно можливе?
28. Поясніть різницю між «*зайнятістю*» та «*працевлаштуванням*»
29. У чому полягає відмінність між «*безробіттям*» і «*частковим безробіттям*»?
30. Поясніть, що таке «*підходяща робота*»?
31. Поясніть, за яких умов можливе залучення безробітних до тимчасових оплачуваних робіт?
32. Дайте правову характеристику робочого часу за чинним законодавством про працю; назвіть види робочого часу

33. У чому полягає відмінність між «*скороченим робочим часом*» і «*неповним робочим часом*»? Відповідно до чинного законодавства про працю поясніть зміст такого умовного вислову як «*подвійний неповний робочий час*»
34. У чому полягає відмінність між «*надурочними роботами*» і «*чергуванням*»?
35. У чому полягає відмінність між «*надомною роботою*» і «*дистанційною роботою*»?
36. Що собою представляє час відпочинку відповідно до чинного законодавства про працю?
37. Назвіть види часу відпочинку
38. Поясніть, у чому полягає *відмінність* між формальною та фактичною підставами виникнення права на відпустку
39. Поясніть, *чому* не кожен вид відпусток можна вважати таким, що відноситься до часу відпочинку?
40. Поясніть, чому трудова дисципліна має подвійний характер?
41. Визначити ознаки дисциплінарної відповідальності за такими показниками: 1) з чим пов'язане правопорушення; 2) ким застосовується; 3) можливі стягнення; 4) характер стягнення; 5) мета застосування стягнення
42. Поясніть, що собою представляє заохочення працівників за успіхи в роботі
43. Назвіть підстави застосування дисциплінарних стягнень до працівника
44. Визначити ознаки матеріальної відповідальності за такими показниками: 1) з чим пов'язане правопорушення; 2) ким застосовується; 3) можливі стягнення; 4) характер стягнення; 5) мета застосування стягнення
45. Назвіть підстави притягнення працівників до повної матеріальної відповідальності
46. Назвіть види заходів з охорони праці відповідно до чинного законодавства про працю України
47. Назвіть основні обов'язки роботодавця щодо створення для працівників безпечного і комфортного виробничого середовища
48. У чому полягає відмінність між «*трудовим каліцтвом*» і «*професійним захворюванням*»?
49. У чому полягає відмінність між «*побутовою травмою*» і «*виробничою травмою*»?
50. Поясніть, в чому полягає особливість правової охорони праці на виробництві осіб зі зниженою працездатністю?
51. У чому полягає відмінність між «*трудовим спором*» і «*трудовим конфліктом*»?
52. Медіація як альтернативний спосіб врегулювання трудових спорів
53. Поясніть причини виникнення трудових спорів
54. Поясніть, що таке «*мобінг*», які ознаки йому притаманні; як працівнику довести, що він став жертвою мобінгу?
55. Що собою представляє самозахист у трудових відносинах?
56. У чому полягає зміст конституційного права працівників на страйк?
57. Що собою представляють незаконні страйки? Якою є процедура визнання страйку незаконним?

Орієнтовний зміст завдань для Домашньої Контрольної Роботи

Варіант № 1 (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25 ...)

Задача № 1. У газеті «*Пропоную роботу*» опубліковане таке оголошення: «Компанія запрошує на посаду особистого помічника дівчину 20 – 30 років, з досвідом роботи понад 5 років з вищою освітою та знанням іноземних мов (розмовна та ділова англійська, німецька, іспанська). Зарплата висока, за домовленістю». Проаналізуйте це оголошення на предмет його відповідності вимогам Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 та чинного КЗпП України від 10.12.1971

Задача № 2. Олексій Крендель працював пекарем у ТОВ «*Пекарня «Маруся»*. Проробивши рік, він вимагав надання відпустки, але адміністрація пекарні роз'яснила Кренделю, що це приватне підприємство і за існуючою на підприємстві практикою вони надають працівникам відпустку за власний рахунок без збереження заробітної плати строком на один тиждень.

Чи правомірні дії адміністрації? На які категорії працюючих поширюється Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996? Коли у працівника виникає право на щорічну відпустку та якої тривалості? Обґрунтуйте свою відповідь

Задача № 3. Робітники комунального підприємства «*Пролісок*» Марія Волошко та Тарас Міщенко 13 лютого під час обідньої перерви зайшли до квартири Міщенка та випили там пляшку горілки (вирішили відсвяткувати день народження Волошко). Після цього Міщенко залишився вдома, а Волошко повернулася на роботу і пропрацювала до кінця робочої зміни. Через 2 дні їх обох звільнили з роботи за п. 7 ст. 40 КЗпП України. У поданих до суду позовних заявах про поновлення на роботі Волошко і Міщенко вимагали поновити їх на роботі: А) Міщенко наполягав на тому, що його звільнення за п. 7 ст. 40 КЗпП України є неправомірним; Б) Волошко свої вимоги пояснювала тим, що не відчувала настання сп'яніння і тому також не може бути звільнена за п. 7 ст. 40 КЗпП України. Обґрунтуйте свою відповідь щодо умов задачі

Варіант № 2 (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26 ...)

Задача № 1. Знайдіть статті у Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права (16.12.1966) щодо забезпечення права людини на працю. Чи відповідає чинне законодавство про працю України цим вимогам? Наведіть відповідні докази

Задача № 2. Оксана Зінченко працювала стоматологом у міській дитячій поліклініці. Наказом від 04.02.2021 вона була звільнена за ст. 38 КЗпП України. Вважаючи звільнення неправильним, Зінченко звернулася до суду з позовом про поновлення її на роботі, посилаючись на те, що 21.01.2021 нею дійсно була подана заява про звільнення з роботи за власним бажанням, але 28.01.2021 вона захворіла, а після хвороби вирішила не звільнитися. Вийшовши на роботу після хвороби 07.02.2021 Зінченко довідалася, що вона звільнена за поданою заявою. На заперечення Зінченко начальник відділу кадрів повідомив, що поліклініка на її місце погодилася прийняти на роботу іншого працівника з відповідною освітою, котрий випадково довідався про вакансію і звернувся до директора медичного закладу з заявою про прийняття на роботу. Наказ про це вже підписано. Зінченко звернулася за роз'ясненням її трудових прав до юрисконсульта міського управління охорони здоров'я.

Який порядок розірвання трудового договору з ініціативи працівника? Чи включається час хвороби в строк попередження про звільнення за власним бажанням? Обґрунтуйте свою відповідь

Задача № 3. Алевтина Римаренко – вчителька середньої ніколи – під час виховної бесіди з учнем 10-го класу Сергієм Козловим не стрималася і дала йому ляпаса. Батьки учня звернулися до директора школи зі скаргою і вимагали звільнення вчительки з роботи. Збори трудового колективу, обговоривши поведінку Римаренко, постановили просити адміністрацію школи звільнити вчительку. Директор школи в цей же день видав наказ про звільнення Римаренко з

роботи. У трудову книжку вчительки було внесено запис «Звільнена за однократне грубе порушення трудових обов'язків (п. 1 ст. 41 КЗпП України)». Римаренко звернулася з позовом до суду про поновлення її на роботі, обґрунтувавши свої вимоги тим, що має 18 років бездоганного педагогічного стажу, неодноразові заохочення, а учень Козлов грубо поводився, систематично ображав і принижував її перед іншими учнями. Яким може бути рішення суду? Обґрунтуйте свою відповідь

Варіант № 3 (виконують студенти, прізвище яких за списком у журналі академічної групи є 3, 6, 9, 12, 15, 18, 24, 27...)

Задача № 1. Вероніка Загоруйко влаштувалась на роботу до приватної фірми «Вітерець» на посаду бухгалтера. В наказі про прийняття на роботу було вказано: «Зарахувати Загоруйко на посаду бухгалтера з 15 вересня». Через 5 місяців вона була звільнена як така, що не пройшла випробування. Чи правомірно була звільнена Загоруйко за умови, що вона за своєю кваліфікацією дійсно не відповідає посаді бухгалтера? Обґрунтуйте свою відповідь

Задача № 2. Наведіть приклади норм у чинному КЗпП України, Законі України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012, у яких конкретизовано конституційні положення щодо забезпечення права на працю. Чи всі конституційні засади реалізовано у КЗпП України?

Задача № 3. Наталя Фесенко, хімік, яка працювала на приватному підприємстві «Зоряне Сяйво», не пройшла інструктаж щодо правил роботи з новими реактивами, що надійшли до лабораторії. Вона без поважних причин не з'явилася на інструктаж. Наступного дня при змішуванні нових реактивів Фесенко отримала великі опіки через порушення нею правил охорони праці. Директор підприємства повідомив Фесенко, що не збирається здійснювати будь-які витрати на її лікування, оскільки це приватне підприємство, тим більше, що потерпіла винна сама, адже потерпіла не пройшла інструктаж з техніки безпеки. Які правопорушення були допущені в цій ситуації? Чи поширюються на приватного власника вимоги щодо забезпечення охорони праці на виробництві? Чи є у цьому випадку підстави для юридичної відповідальності? Чи має право потерпіла на відшкодування шкоди, завданої здоров'ю та в якому порядку? Надайте обґрунтовану відповідь